

vóru allir úti í fiskibygðini — Panniyam Kupam, har fiskimennirnir og börnini av og á royndu teir.

Teir fingur kaffi og hvør sína cigar. Tað var einki at ivast í, at teir vóru sera fegnir um at siggja »Mr. Djurhuus« aftur. Nú varð tosað um leyst og fast.

Við bili gjøgnum Madras

Longu tíðliga næsta morgun vóru »teir« har. Allir »topparnir« frá TNFDC.

Leiðin gekk til høvuðsskrivstovuna. Vit koyrdu í einum gomlum Morris-Ambassador bili. Tað visti seg, at tað nærur bert var hetta slagid av bilum í Madras. Fekk seinni at vita, at indarar í 50-unum byrjaðu stórframleiðslu av hesum hilum og hava gjørt hann síðani. Tað skulu vera serstakar umstøður galdandi, um bilmerki úttanfrá kunnu innflytast til India.

Fyri ein fremmandan — ein føroying — var nógv áhugavert at hyggja eftir henda snimma oktober morgun.

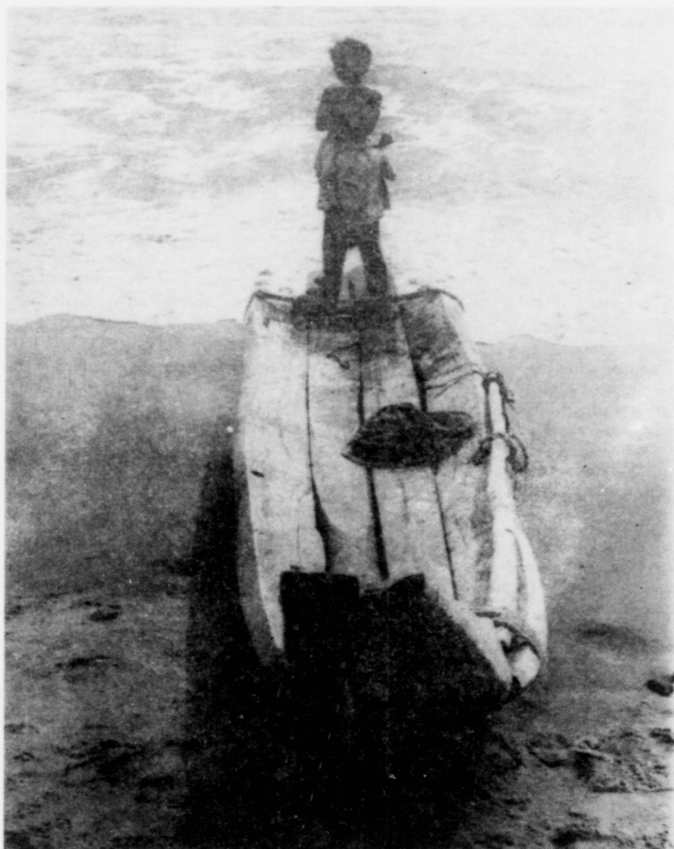
tekur indarin. Einku við at veipa við ørmum og hava nevan á lofti, tá bilurin koyrir í ein stóran hyl framvið nøkrum kvinnum ilættnar sari.

Tankarnir gingu heim til Føroya. Jú, ymiskt er.

Tað sá rættiliga primitivt út á skrivstovuni á TNFDC. Her vóru fólk alla staðni. Fryntlig og smilandi. Tú kendi teg longu væl millum hesi fremmandu. Hóast tú var komin úr einum so fjar-skotnum landi til eitt heilt annað land og fólk, so hevði tú als ongan ampa á tær Nakað, sum eg síðani legði til merkis, var, at ongastaðni vóru politistar ella hermenn at siggja. Teir politistarir tú sást, skipaðu ferðsluna. Eingin hevði revolvara ella annað skotvápni. Hetta undraði meg. Fekk seinni at vita, at indarar eru eitt friðarfolk — í hvussu so er í hesum partinum av India.

Fundir...

fundir.....

Kattumarambáturin hevur verið brúktur í meira enn 10.000 ár — nærum óbroyttur til dagin í dag

Ferðslan á høgri síðu: bilar, oksar, rigshaw oma. Tað oysti niður. Fólk lástast ikki um vón. Tey høvdu paraply, ið mong teirra nýttu, antin tað var sól-skin ella regn.

Ferðslan fyrsta rætt

Tú kundi ikki bara tær at halda tær fast í bilinum, tá koyrt var gjøgnum tær stóru mannamúgvurnar. Bilhornið frá alla tíðina og við fullari ferð. Fólk lótu ikki við seg koma. Tey bara kveittu fram fyri seg, steðgaðu og gingu víðari. Bilurin var bert millimeðar frá at raka tey. Men einki óhapp hendi. Og tað henda so lægti tað ljóðar fá óhapp.

Ferðslan hevur fyrsta rætt. Og tað góð-

Á TNFDC vóru vit bodnir inn í tað »allarheilagsta«. Tað var ein sess við tað stóra skrivborðið inni hjá stjóranum. Uppi undir loftinum surraðu tvær stórar víftir. Her var frískligt.

Natarajan, stjórin, ringdi við klokku-ni og innar kom ein hjálparmaður. Løtu seinni fingur vit heitt te við nógvum sukuri í. Í so sett, hugsaði eg, tá vit so afturvið fingur sukurkøkur. Ná, men tú etur sjálvandi tað, hini eta.

Tað gingu síðani ein, tveir og triggir timar. Ein fundarroð var byrjað. Tað skuldi nevnliga seinni visa seg, at Guttormur og Jørgensen vóru á 20-30 fundum teir 10 dagarnar.

Í fyrstani kendi eg meg eitt sindur illa.

Hevði ein blaðmaður verið vælkominn á slíkum fundi heima í Føroyum! Skuldi eg fara! Aftaná uppdragaði eg, at júst hesin fundurin hevði givið mær ta barlast og skuldi hava fyrri at kunna fylgja arbeiðinum og projektinum teir komandi dagarnar.

Ti her vóru tey ymsu sjónarmiðini lögð fram og tosað var um projektið.

Sjálvandi luttók eg ikki á teimum fylgjandi fundunum. Nú var grundarlagið til at gera eitt størri »research« — kanningararbeiði, um hvørji fólk eg skuldi tosa við, og hvar eg skuldi taka myndir, lagt.

Aftaná nakrar fáar dagar í Madras kom so dagurin, tá vit skuldu vitja fiskibygðina, har føroysku bátarnir vóru.

Eg hevði gjørt meg út við bæði videouptakara og vanliga myndatólinum. Kanska var tað at taka ov nógv á seg, men kortini helt eg, at tað mundi fara at bera til. Fyri at fáa fígging til ferðina var jú neyðugt at finna uppá okkurt annað enn bert at skriva og taka myndir til Sosialin. Ti kom videouptakarin við. Tað skuldi seinni visa seg, at hann var sera hentur, eisini fyri gongdina í sjálvum projektinum.

Vit nærkaðust fiskibygðini.

Her úttanfyrri Madras var munandi vakrari og eisini frískligari. Heldur ikki so nógv fólk.

Börnini fingur fyrst eyga á bilarnar. Tey savnaðust øll beinanvegin á torgin-um í bygðini. Síðan komu teir tilkomnu mennir.

Øll fegin og brosandir

»Welcome back to our village, Mr. Djurhuus«. Tað var ein eldri maður, ið dugdi væl enskt. Hann hevði hitt Guttorm tvær ferðir fyrr.

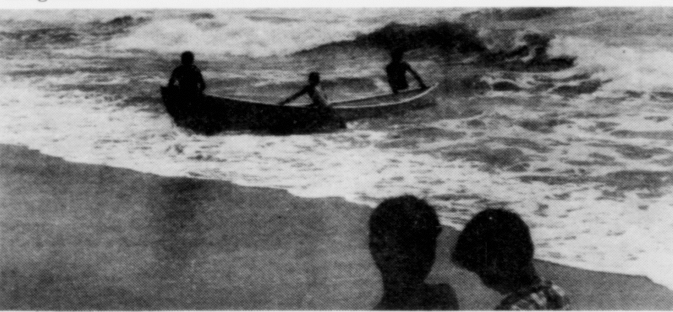
Ikki bert tey vóru fegin. Eisini Guttormur tyktist at dáma hesa løtuna. Hann heilsaði og festi sær síðani í eina cigar. Leiðin gekk nú teir 50 metrarar oman at strondini.

Og har — sóljugulir á liti — stóðu teir so — føroysku bátarnir á teirri nektadu strondini. Øll stevndu beint oman móti teimum. Samstundis hevjaðu tey høgu brotini seg úti á havinum, og brustu alsamt inn móti strondini.

Eg má viðganga, at lotan kendist óendalig. Hetta man helst hava verið ein av teimum mest hugvekjandi og spennandi løtunum tú hevur havt sum blaðmaður. At siggja øll hesi glaðu og myrku andlitini sláa ring um bátasmiðin úr Kaldbak og bátar hansara.

»Hvat hevði Guttormur gjørt fyri hesi fólkinu, nú tey vistu so stóra gleði«, hugsaði eg. Mundi føroyski báturin veruliga hava so nógv at týða fyri tey!

Teir næstu minuttirnar sannaði eg, at tað høvdu hesir nýggju bátarnir. Við liðini á teimum løgu hundraðtals av teimum vanligu kattumarmsbátunum. Hesir, eftir okkara tykki primitivu bátarnir, eru gjørdir av nøkrum fáum plankum, ið er bundnir saman framm-an og aftan.

Teir draga bátin

Jú, her var so sanniliga munur á ti indiska og ti føroyska farinum. Og lotan skuldi gerast enn longri og minningarrik. Løtu seinni sást tú teir so við tinum egnu eygum. Hesi bæði bátaslagini fara út frá strondini og stiga uppfyri brotini.

Triggir føroyskir bátar vóru har. Eitt 4-mannafar úttan motor, eitt 5-mannafar við páhangara og eitt 6-mannafar við fóstum motori.

Teir drógu fyrst stóra 6-mannafarið á sjógvi. Av tí at tað er tungt og søkkur niður í sandin, hevur Guttormur lært teir at brúka lunnar.

Stiga væl uppfyri og renna væl

6-mannafarið varð flotað, og motorurin settur í gongd. Teir 15 indararnir um-borð kendu seg væl. Báturin helt nú út móti teimum høgu brotunum og steig væl uppfyri. Litla løtu seinni var hann úttanfyrri brotini — úti í kyrrum sjógvi.

Síðani kom túrin til smádreingirnar. Teir mundu bert vera átta ára gamlir. Drógu 4-mannafarið á sjógvi og sjálvir uppi. Teir brúktu fjalar at rógva og styra við. Føroysku árarar hvurvu á ferðini til India.

Báturin fór leikandi lætt út frá strondini og helt á brotini. Bráðliga stóð hann har, nærum streyrættur beint upp í loft — og so við einum niður aftur av brotinum og soleiðis aftur og aftur gjøgnum tey fyra til fimm brotini, aðrenn hann kom út í kyrran sjógvi.

Síðan inn aftur móti strondini, nærum riðandi á teimum stóru brotunum. Neyvan nakrantíð hevur tú sæð ein føroyskan bát renna so væl, sum inn móti hesi indisku strondini. At føroyski báturin veruliga kundi alt hetta, hevði tú ikki hugsað um fyrr.

Hetta var ein stór uppliving, sum eygu mugu siggja. Frágreiðing á prenti hevur ilt við at siga frá, hvussu vakurt, hvussu ógilt og hvussu leikandi lætt hetta syntist einum føroyingi — at siggja okkara aldargomlu bátar royndar í so fjar-skotnum landi sum India — av fólki, sum ongantíð høvdu roynt ein so góðan bát fyrr.

Spældu

Smádreingirnir spældu sær við bátinum. Og stór var frøin á landi. Eg haldi eisini, at Guttormur var eitt sindur errin, har hann stóð og eygleiddi hesar indisku dreingirnar. Og tað hevði hann alla orsök til.

Eg skilti nú betri, hvi hesir indisku fiskimennirnir fyri einum hálvum ári síðani høvdu sagt, at hetta var báturin, teir ynsktu at fáa istaðin fyri kattumaranbátin, ið teir hava brúkt í meira enn 10.000 ár.

Næstu ferð tosa vit við fiskimenninar og ein indara, ið eigur eina verksmiðju, ið byggir bátar. Eisini vitjar sjálvur fiskimálaraðharrin í bygðini, og vit tosa við hann.